

OWSIANY (16) ai

o oraz a jasne.

sg m N owsiany (2). ◇ f N owsianą (2), owsian(a) (1). ◇ G owsianéj (2), [owsiany]; -éj (1), -(e)j (1).
◇ A owsianą (2). ◇ I owsianą (1). ◇ n G owsian(e)go (1). ◇ A owsian(e) (2). ◇ pl N subst owsian(e) (3).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde także XVII – XVIII w.

Przymiotnik od „owies” (16) :

1. Od znaczn. ‘roślina uprawna i jej ziarna’ (16) :

a. Będący częścią owsa jako rośliny lub jej ziarnem (4) :

Wyrażenia: »słoma owsiana« (1): po tégodniu nárwarz łomy owsiánéy w wodzie/ á vczyniwfzy wiecheć s niéy/ trzy nim ono [suche] mieftce SienLek 172.

»zdźbło owsiane« (1): Coby fię więc vfty fwymi ftroiu trzciniánego Dotknąć ważył/ y piłczzałki ze zdźbła owsiánego. KlonŻal B2v.

α. Będący ziarnami owsa (2) :

Wyrażenia: »stworzenie owsiane« = *creatura avenae* – *Missale secundum ritum II...*, Wenecja 1532, 14 (1): Ty Pánie zelli Duchá twego Świętego ná to ftworzenie twoie Owfiáne etc. áby zwierzetá ktore go ftkóftuią wzięły mocne zdrowie/ á ludzie [...]/ áby fobie záflużyli zdrowie cíelefne/ y lekárftwo wietzne KrowObr 95v.

»ziarno owsiane« (1): Albo mu [koniowi] włoż wefz w ziórno owsiáne/ á day mu go z owfem innym zieżć. SienLek 173.

b. Uczyniony z ziaren owsa; *avenaceus Calep*, Cn (11) : *Avenaceus, Quod ex avena confectum est* — Owfziani. *Calep* 113b.

W połączeniu szeregowym (1): Káfze wízelákíe co fie domá rodzi [...]/ ták nowe iáko ftáre ma czynić: mánnę/ tátarczáną/ kilkorę/ iągły/ ięczmienną/ pízenną/ owsiáną/ żytną/ iáieczną/ y inne ofobne káfze/ iákiekolwiek bywáią káždego czáfu. *GostGosp* 130.

Wyrażenia: »owsiane krupy« = *avenarium legumen Mącz* [szyk 1:1] (2): Krupy Owfiáne [Grucá ábo krupy owfiáne SienHerb 219b (Linde)] khu iedzeniu fą fmaczne/ dobrą tuczność dawaią. *FalZioł* III 24c; *Mącz* 20a.

»owsiana mąka« = *avenaria farina Mącz* [szyk 2:2] (4): *FalZioł* III 24d; *Mącz* 20a; Dobrze théz ná bolączki morowé kłáść/ ślimaki tłuczóné/ [...] Albo łáyná gołębié/ z mąką owsiáną przyłóż SienLek 126, 56v.

α. Sporządzony z mąki lub krup owsianych (3) :

W połączeniu szeregowym (1): Krupy ięczmienne/ pízeniczne/ owfiáne/ Káfza riżowa, tatarczána, ty rzeczy fą ftrawne. *FalZioł* V 64.

Wyrażenia: »kasza owsiana« (1): *Polenta Hordeum madefactum, deinde siccatum et tostum* — Káfza ięcz mionna albo owfiana. *Calep* 817a.

»kołacz owsiany« (1): Alic twarz twoiá będzie/ iák kołacz owsiány *PaxLiz* D3.

c. Występujący w owsie jako roślinie (1) :

Wyrażenie: bot. »śnieć owsiana« = *Ustilago avenae* (Pers.) Jens., głównia pyłkowa owsa; pasożytniczy grzyb z rzędu główniowatych (śniecie) (*Ustilaginales*), porażający wiechy owsa (1): *avena, quam*

Vergilius sterilem vocat, vitium frumenti, Alias, Festuca et Aegilops, Snieć owfiána *Mqcz* 20a;
[Avena sterilis, flockhaber. P. owśik/ Inieć owśiáną. *Volck* 49].

2. [Od znac. 'ziarna owsa jako forma daniny':

Wyrażenie: praw. »(o)sep, ospa owsiana« = roczna danina w zbożu świadczona przez chłopów na rzecz dworu: jako wielka summa poradnego, ospy żytny i owsiany z tych wsi klasztornych wychodzi *LustrSand* 135; Wsi klasztorne, które do Zawychosta roboty wyrządzają i osep żytnią i owsianą oddawają *LustrSand* 160, 244; Sep. Spy owsianej dawają ex laneo mensurae Lublinensis aequatae per cor. 4 *LustrLub* 97, 25.]

Cf **OWIESNY, OWSOWY**

EW